

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

تکنولوژی و کارگاه برق صنعتی

رشته الکترو تکنیک

زمینه صنعت

شاخه آموزش فنی و حرفه ای

شماره درس ۲۱۳۷

اعتضادی، محمود	۶۲۱
تکنولوژی و کارگاه برق صنعتی / مؤلفان : محمود اعتصادی، ناصر ساعتچی، عباس یوسفی. - تهران : شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران، ۱۳۹۴.	۲۸ / ۲۱
ت ۵۹۶ الف : مصور. - (آموزش فنی و حرفه ای؛ شماره درس ۲۱۳۷) ۱۶۲ ص.	۱۳۹۴
متون درسی رشته الکترو تکنیک، زمینه صنعت.	
برنامه ریزی و نظارت، بررسی و تصویب محتوا : کمیسیون برنامه ریزی و تأثیف کتاب های درسی رشته الکترو تکنیک دفتر تأثیف کتاب های درسی فنی و حرفه ای و کارداش وزارت آموزش و پرورش.	
۱. برق - کارگاه. الف. ساعتچی، ناصر. ب. ایران. وزارت آموزش و پرورش. کمیسیون برنامه ریزی و تأثیف کتاب های درسی رشته الکترو تکنیک. ج. عنوان. د. فروست	

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز :

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران - صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی
و حرفه‌ای و کارداش، ارسال فرمایند.

info@tvoccd.sch.ir

پیام‌نگار(ایمیل)

www.tvoccd.sch.ir

وب‌گاه (وب سایت)

اصلاحات پیشنهادی استان‌های خراسان رضوی، فارس، سمنان، خراسان شمالی، کردستان،
خوزستان، کرمانشاه و آذربایجان شرقی پس از بررسی و تأیید در کمیسیون تخصصی رشته الکترونیک
در سال ۱۳۹۱ در کتاب لحاظ شده است.

**وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی**

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارداش

نام کتاب : تکنولوژی و کارگاه برق صنعتی - ۴۸۹

مؤلفان : محمود اعتضادی (سال ۷۲)، ناصر ساعتچی و عباس یوسفی (سال ۷۹)، شهرام خدادادی، محمدحسن اسلامی و
علیرضا حجرگشت

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۰۹۲۶۶-۸۸۳۰، ۰۹۲۶۶-۸۸۳۰، ۰۹۲۶۶-۸۸۳۰، ۰۹۲۶۶-۸۸۳۰، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت : www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ : لیدا نیک‌روش

رسم : فاطمه رئیسیان فیروز آباد، سروش ذو الیاستین و محمد سیاحی

طراح جلد : مریم کیوان

صفحه‌آرا : سمیه قبیری

حروفچین : سیده فاطمه محسنی

مصحح : نوشین معصوم دوست، شهلا دالایی

امور آماده سازی خبر : فریبا سیر

امور فنی رایانه‌ای : حمید ثابت کلاچاهی

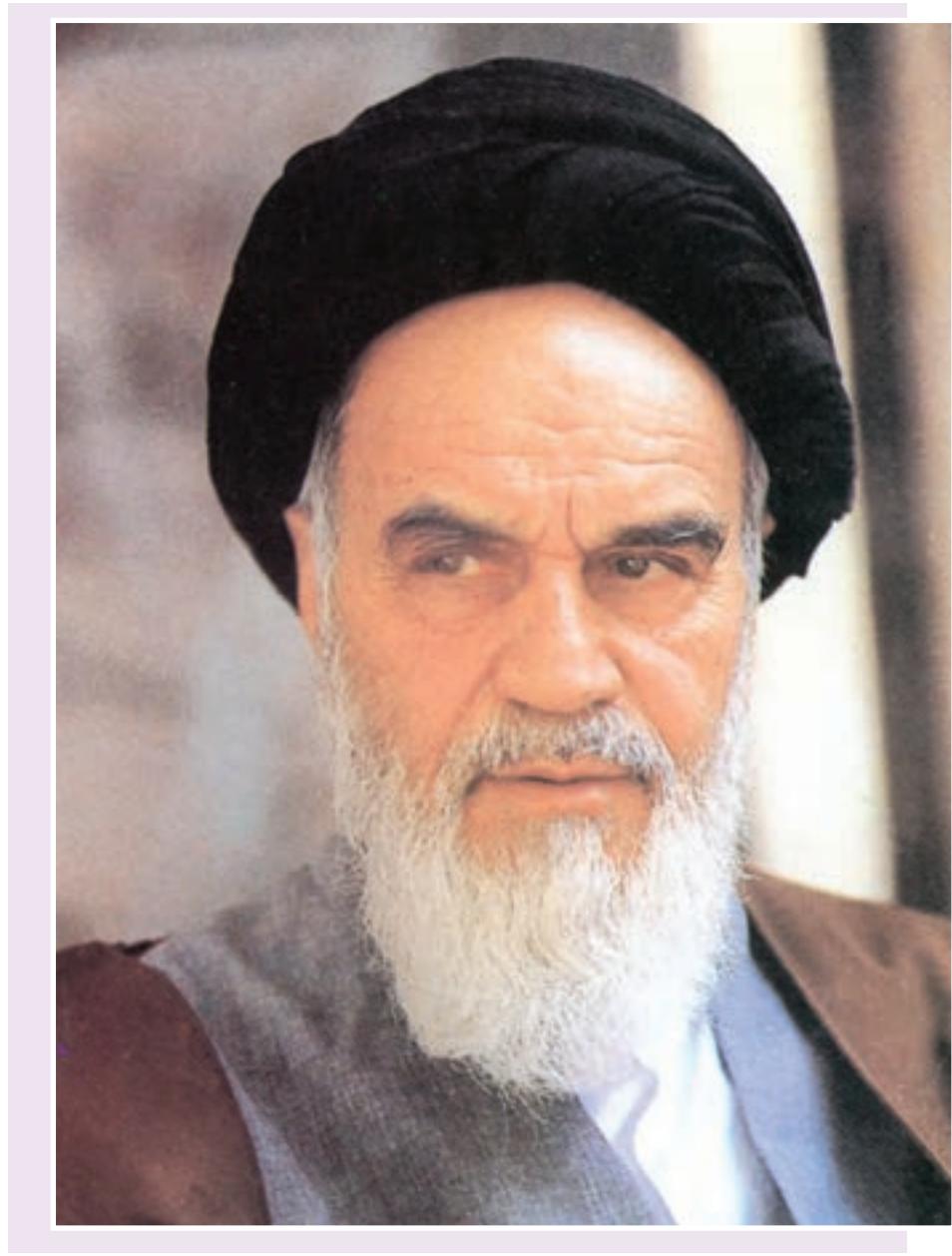
ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارو پخش)

تلفن : ۰۹۱۵-۴۴۹۸۵۱۶۰، ۰۹۱۵-۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۱۳۹-۳۷۵۱۵

چاپخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ چهاردهم ۱۳۹۴

حق چاپ محفوظ است.

شما عزیزان کوشش کنید که از این وابستگی بیرون آید و احتیاجات
کشور خودتان را برآورده سازید، از نیروی انسانی ایمانی خودتان غافل نباشد
و از اتکای به اجانب بپرهیزید.

امام خمینی «قدس سرّه الشّریف»

فهرست مطالب

مقدمه

- ۱ فصل اول — معرفی اجزای شبکه های الکتریکی سه فاز
- ۲۷ فصل دوم — کابل و کابل کشی
- ۴۲ فصل سوم — راه اندازی موتورهای الکتریکی با کلیدهای دستی
- ۵۶ فصل چهارم — راه اندازی موتورهای الکتریکی سه فاز با کلید الکترو مغناطیسی (کنتاکتور)
- ۱۱۲ فصل پنجم — راه اندازی موتورهای الکتریکی سه فاز با رله های قابل برنامه ریزی
- ۱۵۶ ضمیمه
- ۱۶۲ منابع

بودجه بندی زمان تدریس کتاب (پیشنهادی)

ردیف	عنوان فصل	نظری	عملی	جمع ساعت
۱	معرفی اجزای شبکه‌های الکتریکی سه‌فاز	۴	۲۰	۲۴
۲	کابل و کابل‌کشی	۳	-	۳
۳	راه اندازی موتورهای الکتریکی با کلیدهای دستی	۴/۵	۲۴/۵	۲۹
۴	راه اندازی موتورهای الکتریکی سه‌فاز با کلیدهای الکترومغناطیسی	۱۰	۵۰	۶۰
۵	راه اندازی موتورهای الکتریکی سه‌فاز با رله‌های قابل برنامه‌ریزی	۱۶	۴۸	۶۴
	جمع	۳۷/۵	۱۴۲/۵	۱۸۰

مقدمه

ریز محتوای کتاب تکنولوژی و کارگاه برق صنعتی در سال ۷۳ بر پایه نظام «نیمسال واحدی» تهیه و متناسب با آن کتاب درسی برای هنرجویان رشته الکترونیک تهیه شد. این شرایط تا سال ۷۸ ادامه داشت. در آن سال چون ساختار نظام آموزشی دوره متوسطه به صورت «سالی - واحدی» تعریف گردید در همان سال کمیسیون‌های تخصصی موظف شدند علاوه بر کاهش مشکلات اجرایی نظام ترمی، شکل جدیدی را برای دروس تخصصی پیش‌بینی نمایند که ساعات و محتوای دروس کارگاهی افزایش یابد. پس از بررسی‌های صورت گرفته مقرر شد کتاب قبلی تکنولوژی و کارگاه برق صنعتی با اعمال اصلاحات و پیش‌بینی یکسری کارهای عملی پیش‌تر تهیه و به کتاب افزوده شود. این مهم در سال ۷۹ به‌وقوع پیوست و اولین کتاب سیستم سالی واحدی تهیه شد.

از آن زمان به بعد تقریباً همه ساله پیشنهادات هنرآموزان محترمی که از طریق ارسال نامه، نشسته‌های سرگروه‌های آموزشی و دوره‌های ضمن خدمت مطرح می‌کردند پس از طرح در کمیسیون و تأیید اعضای گروه تخصصی چندین مرتبه (از سال ۸۱ تا ۸۶) مورد بازبینی و اعمال تغییرات جزئی قرار گرفته است. طی این سال‌ها از جمله خواسته‌های هنرآموزان گرامی وجود فصلی مشخص و جداگانه پیرامون آموزش کنترل کننده‌های برنامه‌پذیر در کنار مدارهای برق صنعتی بوده است. لذا کمیسیون این مورد را به عنوان یکی از دستور کارهای اصلی جلسات سال ۸۶ قرارداد و پس از بحث‌های طولانی به این نتیجه رسیدند که آموزش رله‌های قابل برنامه‌ریزی می‌تواند به عنوان اولین گام در جهت به کارگیری مدارهای کنترلی در راه اندازی مدارهای صنعتی برای سطح هنرجویان رشته الکترونیک مطرح شود. بر همین اساس با برگزاری جلسات متعدد و همفکری با افراد مختلف و شاغل در امر آموزش و صنعت ریز محتوا تهیه و سپس با انتخاب مؤلف اقدام به تأییف مطلب جدید شد که حاصل این تلاش را در فصل پنج کتاب ملاحظه می‌کنید.

لازم به ذکر است در متن تهیه شده هدف آن بوده که مطالب پایه‌ای و ساده به همراه اصول برنامه‌نویسی بدون اشاره به نام رله‌ای خاص به دو روش نزدیکی و بلوکی آموزش داده شود. بهمین خاطر شیوه آموزش سبک جدیدی است و سعی شده با تصاویر گویا همراه باشد از جمله تصاویر نحوه استفاده از رله در کارهای عملی است که می‌تواند در امر آموزش بسیار مفید باشد.

لازم به ذکر است مبنای کارهای عملی فصل رله‌ها مدارهای بوده که هنرجویان در فصل مدارهای راه اندازی با کنتاکتور آموزش دیده‌اند. علاوه بر این فصل جدید که به کتاب اضافه شده است در سایر فصول اول تا چهارم که مربوط به تولید انرژی الکتریکی، کلیدها، کابل و کابل‌کشی و مدارهای کنتاکتوری است بازسازی و تغییرات کلی داده شده است.

از آن جایی که نمی‌توان ادعا داشت مطالب تهیه شده خالی از اشکال است بهمین خاطر خواهشمند است هرگونه نظر یا راهکار جدیدی که بتواند در آموزش هنرجویان یا سطح علمی کتاب مفید باشد را از طریق ارسال نامه و یا آدرس پست الکترونیکی کمیسیون تخصصی رشته الکترونیک سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی ارسال فرماید.

مؤلفان